

Afrikaanse Varkenspest (AVP)

Wat is Afrikaanse Varkenspest?

Afrikaanse Varkenspest (AVP) is een uiterst besmettelijke virusziekte die enkel varkens en wilde zwijnen treft. Het virus behoort tot de Asfarviridae-familie en is bijzonder dodelijk, met een sterftecijfer dat bijna 100% kan bereiken bij besmette dieren. Hoewel het virus zich momenteel niet in Nederland bevindt, vormen besmettingen in andere Europese landen een constante dreiging voor de Nederlandse varkenshouderij.

Verspreiding en Overleving van het Virus

AVP wordt overgedragen via direct contact tussen besmette dieren, maar kan ook via indirecte routes zoals geïnficeerd vlees, materialen of zelfs via zachte teken van de Ornithodoros-soort, die in subtropische gebieden voorkomen. Het virus is bijzonder resistent en kan weken tot maanden overleven in vleesproducten, zoals gedroogde ham, en zelfs jaren in bevroren vlees.

Gevolgen van een Uitbraak

Een AVP-uitbraak in Nederland zou catastrofaal zijn, met grote financiële schade voor de varkenssector, ernstige gevolgen voor de voedselindustrie en negatieve impact op de toerisme- en jachtsector. In het geval van een uitbraak zouden strenge maatregelen worden getroffen, zoals transportverboden en het ruimen van besmette bedrijven. Bij wilde zwijnen is het risico dat de ziekte zich langdurig in de populatie nestelt, wat een blijvende infectiebron zou vormen.

Symptomen bij Besmetting

Besmette varkens vertonen na een incubatietijd van 4 tot 19 dagen symptomen zoals hoge koorts, bloedingen, vergrote milt en acuut overlijden. Er zijn ook subacute en chronische vormen van de ziekte, maar deze zijn minder vaak voorkomend.

Hygiënemaatregelen en voorzorgsmaatregelen jagers

Jagers vormen een risicogroep voor de introductie van AVP in Nederland.

Strikte hygiënemaatregelen zijn cruciaal om de verspreiding van AVP te voorkomen:

- Kadavers van verdachte wilde zwijnen niet verslepen, maar contact opnemen met uw provinciale zwartwildcoördinator.
- Etensoverblijfselen niet in het buitengebied of op parkeerplaatsen achterlaten, maar elders in een afvalbak gooien.
- Bij contact met wilde zwijnen handschoenen gebruiken, en handen wassen met zeep en water na contact met het dier.
- Na het jagen in een risicogebied, het voertuig (inclusief wielkasten), laarzen en materialen grondig reinigen voor het verlaten van dit gebied.
- Kleding wisselen en de op jacht gebruikte kleding wassen op 60°C met een hoofdwasmiddel.
- Tenminste 72 uur volgend op het contact met het wild zwijn geen varkensbedrijven bezoeken.
- Bij jacht in het buitenland, nagaan bij de lokale overheid of jagersvereniging of er in het gebied AVP of een andere besmettelijke varkensziekte heerst. En navragen wat de laatste keurings- en/of andere geldende regels en voorschriften zijn.
- Het wordt jagers die een beroepsmatige binding hebben met gehouden varkens afgeraden te jagen in besmette gebieden.

Meldingsplicht en Rol van Jagers

AVP is een melding plichtige ziekte. Jagers die een kadaver van een wild zwijn vinden, moeten dit direct melden bij de provinciale zwartwildcoördinator. Snel handelen is essentieel om verdere verspreiding te voorkomen.

Elk gevonden kadaver van een wild zwijn, waarbij geen sprake is van een duidelijke doodsoorzaak (bijvoorbeeld een aanrijding/verkeersongeval, verdrinking, afschot) wordt beschouwd als een verdacht geval. U dient in zo'n geval het kadaver te laten liggen en contact op te nemen met de regionale zwartwildcoördinator.

- Wanneer twee of meer kadavers bij elkaar in de buurt worden gevonden, is sprake van een ernstige verdenking.
- Bel direct met de zwartwildcoördinator in uw provincie. Deze zal contact opnemen met de NVWA om de verdenking verder af te handelen.
- Raak de kadavers niet aan en tref de hiervoor besproken hygiënemaatregelen.
- Blijf minstens vijf meter van de kadavers verwijderd, en ga zeker niet slepen met de kadavers.
- Markeer eventueel de plek, zodat het kadaver makkelijk kan worden teruggevonden.

Overzicht van zwartwildcoördinatoren per provincie		
Limburg	leijansen@home.nl	06 – 25 10 59 35
Noord-Brabant	gjmbosman@kpnmail.nl	06 – 29 01 27 18
Overijssel	j.j.wolkotte@freeler.nl	06 -14 94 19 90
	h.mittendorff@planet.nl	06 – 10 25 36 70
Gelderland	gelderland@faunabeheereenheid.nl	06 – 53 14 72 04
Drenthe	r.altena@drenthe.nl	0592 – 36 53 24 of 06 – 20 13 16 15
Groningen	r.vos@provinciegroningen.nl	06 – 21 71 07 73
Utrecht	oostenbrink@dejachtopzichter.nl	06 – 54 38 43 51

Maatregelen geschoten wilde zwijnen binnen uw Jachtveld of WBE?

Zolang er geen wilde zwijnen in Nederland met AVP zijn besmet, kan het ontweiden plaatsvinden, zoals het per provincie is geregeld. Ontweidseel mag volgens wet- en regelgeving in het veld achtergelaten worden. Wordt het wilde zwijn thuis verder verwerkt, dan kan het slachtafval naar de destructor of eventueel naar de gemeente

Extra Hygiëne maatregelen bij jagen in risicogebieden in het buitenland

Als u in het buitenland jaagt, wees dan extra alert. In grote delen van Europa (Duitsland, Tsjechië, Hongarije, Polen, Italië en andere Oost-Europese landen) heerst momenteel Afrikaanse Varkenspest. De Europese Commissie (EC) houdt een interactieve kaart bij, waarop besmette gebieden inzichtelijk worden gemaakt. Bereidt u goed voor op uw reis en stel u op de hoogte van de lokale situatie. Lokale contactpersonen kunnen u informeren hoe te handelen bij dood gevonden wilde zwijnen.

Bent u met uw eigen materiaal en/of voertuig in een risicogebied gaan jagen, dan bestaat er een kans dat

u het virus verspreidt. Het advies is daarom om uw kleding, laarzen, materiaal en voertuig grondig te wassen bij het verlaten van dat (risico)gebied. U kunt overwegen om uw materiaal nogmaals te reinigen en te desinfecteren alvorens u weer in Nederland gaat jagen in een gebied waar wilde zwijnen voorkomen. Hoe klein het risico ook is, het moet volledig worden uitgesloten.

Vlees meenemen uit buitenland

Het AVP-virus overleeft vrij gemakkelijk in onvoldoende verhit varkensvlees. Zelfs als het gedroogd of ingevroren is! Het

virus overleeft ook na een paar jaar in de diepvries. Daarom is het ten strengste verboden om varkens- of zwijnenvleesproducten uit de door Europa aangewezen beperkingszones voor AVP naar Nederland mee te nemen. Ook het meenemen van delen van geschoten wilde zwijnen – bijvoorbeeld trofeeën – is niet toegestaan. Een actueel overzicht van de aangewezen beperkingsgebieden is hier te vinden. Alle niet-groene gebieden zijn aangewezen beperkingszones. Vanuit gebieden die niet als beperkingsgebied zijn aangemerkt, raden we aan voorzichtig te zijn bij het meenemen van vlees of delen van een wild zwijn. Als u een in het buitenland geschoten wild zwijn vervoert, moet er altijd een uitslag van een trichine-onderzoek bij zitten. U mag geen vlees meenemen vanuit een land buiten de EU. Dit verbod geldt niet voor Andorra, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, San Marino, Noord-Ierland en Zwitserland, waarbij ook het meenemen van een bepaalde hoeveelheid voor eigen gebruik is toegestaan.

Conclusie AVP

De dreiging van Afrikaanse Varkenspest vereist voortdurende waakzaamheid en strikte naleving van hygiënemaatregelen, vooral door mensen die in contact komen met wilde zwijnen of varkens. Snelle signalering en effectieve bestrijdingsmaatregelen zijn van vitaal belang om de impact op de Nederlandse varkenssector te minimaliseren.

Na het instellen van een jachtverbod in een gebied waar Afrikaanse varkenspest (AVP) is aangetroffen, worden verschillende maatregelen en regels gehandhaafd en mogelijk aangepast tot de situatie onder controle is.

Hoe lang kan een jachtverbod gelden?

Hier zijn enige belangrijke punten:

Duur van het Jachtverbod

- Het jachtverbod kan variëren in duur, maar het blijft in

stand tot de autoriteiten ervan overtuigd zijn dat de besmetting is beheerst. Dit kan several weken tot maanden duren, afhankelijk van de effectiviteit van de bestrijdingsmaatregelen

Beperkingszones

- Er worden specifieke beperkingszones ingesteld rond de vindplaatsen van besmette wilde zwijnen. Binnen deze zones gelden strenge bio-veiligheidsmaatregelen, waaronder jachtverboden, tot de situatie stabiel is

Herinvoering van Jacht

- Wanneer de besmetting onder controle is, kunnen de jachtregels langzaam worden heringevoerd. Dit gebeurt meestal in fasen:
 - Eerst worden de beperkingszones verkleind of opgeheven.
 - Vervolgens kan het jachtverbod worden opgeheven, maar met mogelijk nog enkele beperkingen, zoals specifieke regels voor het hanteren van kadavers en het nemen van hygiënemaatregelen.
 - Uiteindelijk worden de normale jachtregels hersteld, inclusief de verplichting om het faunabeheerplan te volgen en de regels omtrent jachtvelden en jachtgeweeractiviteiten

Hygiënemaatregelen

- Zelfs na het opheffen van het jachtverbod moeten jagers strikte hygiënemaatregelen volgen om de verspreiding van AVP te voorkomen. Dit omvat het reinigen en ontsmetten van uitrusting, kleding en voertuigen, en het vermijden van contact met varkensbedrijven na contact met wilde zwijnen

Monitoring en Meldplicht

- Na het herinvoeren van de jacht moeten jagers en andere

betrokkenen alert blijven op tekenen van AVP en verdachte gevallen direct melden bij de autoriteiten. Dit is cruciaal om vroegtijdige detectie en bestrijding van de ziekte te waarborgen.

In samenvatting, de jachtregels na een jachtverbod in een AVP-besmet gebied worden geleidelijk heringevoerd naarmate de situatie onder controle komt, met een sterke focus op bio-veiligheid en hygiënemaatregelen.